

IPoP – Inštitut za politike prostora
Tržaška 2
1000 Ljubljana
Koordinator Mreže za prostor

Ministrstvo za okolje in prostor
Dunajska 48
1000 Ljubljana

Ljubljana, 26.3.2021

Zadeva: Predložitev Analize pravnega okvira urejanja javnih zelenih površin in ravnanja z drevesi v mestih in drugih naseljih ter predlogi za zakone v pripravi

Spoštovani,

kot koordinator Mreže za prostor, ki združuje nevladne organizacije za trajnostno urejanje prostora, se v okviru Podnebne mreže, ki ga podpirata Eko sklad j.s. in Ministrstvo za okolje in prostor posebej posvečamo tudi boljšemu upravljanju zelenih površin. Verjamemo, da je to potrebno zaradi pomena zelenih površin za blaženje in prilagajanje naselij na podnebne spremembe in za zagotavljanje zdravja človeka in okolja.

V okviru teh prizadevanj smo pripravili Analizo pravnega okvira urejanja javnih zelenih površin in ravnanja z drevesi v mestih in drugih naseljih¹, ki vam jo posredujemo v upanju, da vam bo v pomoč pri pripravi zakonskih rešitev in predpisov.

V lanskem in letošnjem letu so bili na Ministrstvu za okolje in prostor pripravljene osnutki oziroma predlogi novega Zakona o urejanju prostora, Zakona o varstvu okolja in Odloka o programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2021-2023. V Mreži za prostor smo se, samostojno ali skupaj z mrežo Plan B za Slovenijo, v javnih razpravah na navedene predpise odzvali s pripombami in predlogi. Nekateri predlogi so se nanašali tudi na poudarjanje pomena zelenih površin in izboljšanje upravljanja. Predmetna analiza je bila v času podajanja teh predlogov še v nastajanju.

Analiza je izdelana in razkriva probleme stanja upravljanja javnih zelenih površin in mestnih dreves zato se z njo ponovno obračamo na Ministrstvo za okolje in prostor v želji, da se, pred oblikovanjem končnih rešitev zgoraj navedenih predpisov, opravi ponoven razmislek v smeri izboljšanja upravljanja v smislu že podanih predlogov, ki jih v nadaljevanju ponovno povzemamo, predmetna analiza pa jih podpira.

¹ Objavljena tudi na spletni strani Mreže za prostor <http://mrezaprostor.si/za-zdravo-prihodnost-potrebujemo-urejene-zelene-povrsine-in-zdrava-drevesa/>.

1. V **Zakonu o urejanju prostora (ZUreP-3)** je po našem mnenju potrebno povzdigniti trajnostno urejanje prostora in tudi zagotavljanje in varovanje javnih in drugih zelenih površin oz. zelenih sistemov na raven javnega interesa. Le tako bo možno na lokalni ravni ukrepe celovitega in učinkovitega upravljanja z zelenimi površinami (in mestnim drevjem) izvajati, saj morajo ti prestopiti meje javne lastnine. Vsa lastnina mora okrepiti svoj prispevek zagotavljanja zelenih površin in dreves na temelju njene ekološke in socialne funkcije. Da pa se to lahko zagotovi v okviru načela usklajevanja interesov, se mora vzpostaviti tehtanje ustreznega javne koristi interesa in zasebne koristi. Na področju urejanja prostora doslej ni bila vzpostavljena opredelitev ekološke in socialne funkcije lastnine, kot to določata 9. člen Zakona o ohranjanju narave in 16. člen Zakona o varstvu okolja. V pripombah in predlogih na osnutek ZUreP-3, ki smo jih poslali ministrstvu dne 4.11.2021, smo tako predlagali vsaj, da se v prvem odstavku 2. člena doda alineja, ki glasi: »zagotavlja in varuje zelene površine v naseljih«. S tem bi se to opredelilo kot javno korist, ki bi jo bilo potem mogoče tehtati glede na zasebno korist in iskati ustrezne ukrepe za celovito upravljanje z zelenimi površinami (in drevesi).
2. V **Zakonu o varstvu okolja (ZVO-2)**, ki še ohranja glede na veljavni 149. člen ZVO-1 smiselno enako določilo o obvezni občinski gospodarski javni službi varstva okolja, smo predlagali, da se v 233. členu 6. prvega odstavka spremeni tako, da glasi: "urejanje, vzdrževanje in čiščenje javnih površin;« ter se doda nova 7. točka, ki glasi: »urejanje javnih zelenih površin;« oziroma se točki lahko združita v besedilo »urejanje, vzdrževanje in čiščenje javnih in zelenih površin«. S tem bi bile v zakon ponovno celovito uvrščene tudi zelene javne površine kot specifična komunalna infrastruktura in ne zgolj del dejavnosti to je vzdrževanje in čiščenje ampak tudi urejanje, ki zajema celoten spekter aktivnosti od strateškega do izvedbenega načrtovanja, gradnje, rabe in vzdrževanja. Tako dopolnjeni zakonski ureditvi bi morala slediti tudi podzakonska ureditev – tako, da bi se dopolnila s poglavjem »Urejanje in vzdrževanje javnih zelenih površin«, v katerem se opredelijo enotni pogoji in standardi izvajanja te službe oziroma vrste dejavnosti in naloge, oskrbovalni standardi in tehnični, vzdrževalni, organizacijski ter drugi ukrepi in normativi za opravljanje te javne službe (tudi obvezna strokovna kadrovska kvalificiranost). Podrobnejša obrazložitev predlogov je podana v pripombah in predlogih na osnutek ZVO2-2, ki ga je mreža poslala ministrstvu dne 11.2.2021, dodatni argumenti, ki narekujejo sistemsko ureditev obvezne občinske gospodarske službe za upravljanje zelenih javnih površin in vzpostavitev enotnih pogojev in standardov za njihovo izvajanje.
3. V **Odloku o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe 2021-2023** smo v okviru pripomb in predlogov, ki smo jih podali skupaj z mrežo Plan B za Slovenijo dne 2.3.2021, predlagali, da se poglavje o prilagajanju dopolni z dvema dodatnima ukrepoma, ki se nanašata na zelene površine in sicer:
 - ukrep **Podpora za celostno načrtovanje in upravljanje zelenih površin**, v okviru katerega naj se omogoči občinam strateško načrtovanje in razvoj zelenih površin, v katerega je potrebno vključiti tudi prebivalstvo, saj prilagajanje z zelenimi sistemi samo na površinah v javni lasti ne more biti dovolj učinkovito.
 - ukrep **Podpora za strokovno ozelenjevanje mest**, v okviru katerega naj se podpre zagon povezovanja med strokovnimi službami in razvoj nekega centra znanja in razvoja dobrih praks, ki bo v podporo občinam pri upravljanju in razvoju zelenih površin in dreves. Nekatero občine se sicer že poslužujejo arboristične stroke, za večino občin pa je ta tema enostavno prevelika,

zato bi bila na mestu konkretna podpora za zagon povezovanja med strokovnimi službami in razvoj nekega centra znanja in razvoja dobrih praks.

Upamo, da boste navedenim predlogom prisluhnili, pri iskanju konkretnih rešitev oziroma oblikovanju besedila pa smo pripravljeni tudi sodelovati oziroma vam tudi na kratko predstaviti ugotovitve Analize pravnega okvira urejanja javnih zelenih površin in ravnanja z drevesi v mestih in drugih naseljih.

Pripravila:
Senka Šifkovič Vrbica

Direktor:
Marko Peterlin

